

БУРЯДАД ҮНЭН

Олонийтын-политическэ газетэ

БУРЯДАЙ ССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ТАБАДАХИ СЕССИ ТУХАЙ ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Арадай депутадудай олон тоото дурдагдануудые зүбшэн хэлсэхэнэй хүүүлээр олоной дуугаар улаагдах асуудалуудые Верховно Советэй табархын сессини зүблэхэ зүйлд оруулхэ гэгэн шийдхэри абтаба:

1. Бурядай ССР-эй Верховно Советэй Түрүүлгшье Хунгаха тухай, 2. Эдэе хоолой зүйлүүдэй талаар республиканска онсо комиссини хүдэлмэри тухай тоосоон, 3. Бурядай ССР-эй гадаадын экономика хольбоо бариса хүржөөх тухай, 4. «Бурядай ССР-эй референдум тухай» хуули тухай, 5. «Бурядай ССР-эй арадай депутадудые бусааха гурим тухай» Бурядай ССР-эй хуули тухай, 6. Бурядай ССР-эй газар дээрэ РСФСР-эй газарай кодекс хэрэглэхэ гурим тухай, 7. Бурядай ССР-эй газар дээрэхи арадай депутадудай эсенникисэ сельскэ (поселково) Со-вездүүдэй хуулин статус тухай, 8.

Бурядай ССР-эй 1992 оной гүрэнэй бюджетые бүридхэхэ гол ёһонуд тухай, 9. Бурядай ССР-эй Верховно Советэй Барилгын, архитектурын, гэр байрны-коммуналина ажамын асуудалуудай тагаар комитэдэй түрүүлгшье хунгаха тухай, 10. Республикн Верховно Советэй Президиумэй бүридхэдэ хубилтануудые оруулха тухай, 11. Бурядай ССР-эй Верховно Советэй комитэдүүдэй түрүүлгшье-нэрые хунгаха тухай, 12. Бурядай ССР-эй Верховно сүүдэй бүридхэдэ хубилтануудые оруулха тухай, 13. Арадай сүүдэй арадай судьянарие нэмэхэ хунгаха тухай, 14. Бурядай ССР-эй Президентын тусгал бии болгохо тухай, 15. Бурядай ССР-эй арадай депутат А. Б. Александровой эрхэ тулоолгы болзорхоон үрнд болуулха тухай, 16. Бурядай ССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указуудые баталха тухай, 17. Байрны

гэрнүүдые үмсэллэгэ тухай, 18. СССР-эй Верховно Советэ Бурядай ССР-эй түлоолгшээ тухай, 19. Элдэб асуудалуудуу.

Бурядай ССР-эй арадай депутадудай олоной дуугаар урид харагдах асуудалууд сооһоо Бурядай ССР-эй нэрые хубилгаха тухай асуудал хаража үзэнгүй оршихэ гэгэн шийдхэри баталан абтаба.

Сессини зүблэхэ зүйлдэ табигдан нэгдэхэ асуудлаар Верховно Советэй Түрүүлгшын орлошо Р. Б. Гармаев үгэ хэлхэдэ, нэгдэхэ асуудал сессиндэ болдоххэ депутадудай комиссини шийдхэри арадай депутадуд М. Д. Ангархаев, Л. Д. Түрбянов, Л. В. Потанов, Г. К. Языков Верховно Советэй Түрүүлгшын тусгалда кандидатуд болоо гэжэ мэдэсэ. Тэдэ 4 кандидатудуу эрдэ-дүн ажал ябуулганы програма-тай танилсууба. Удаань эдэ кандидатуранууд тухай үгэ хэллэгэ эхилэ. Республикн Верховно Советэй Түрүүлгшын тусгалда дэбжүүлэгдэхэн кандидатудууд тухай арадай депутадуд В. В. Артомонов, С. Ф. Иванов, В. Д. Цыренов, Ю. К. Толкин, А. Ц. Балдуев, Н. М. Белоколов, В. Ф. Калашников, В. В. Молонова, Э. Ф. Сохратова, В. Р. Сохтоев, А. Ф. Понацкий, Д. Ч. Борсогов, Е. К. Ханхалаев үгэ хэлэ.

Ноусаар дуугаа үгэлсын түрүүлшын шатын дунгуудэр Л. В. Потанов, М. Д. Ангархаев олоной дууе абатан байна. Гэбшье М. Д. Ангархаев сорын-гоо кандидатури болууба.

Ноусаар дуугаа үгэлсын хоёрдох шатын дунгуудэр арадай депутат Л. В. Потанов Бурядай ССР-эй Верховно Советэй Түрүүлгшээр Хунгадба.

Сессини хуульды үргэлжлүүл-хээр.

„Бурядад үнэн“ 92 ДУНГУУДЫНЬ ӨӨДЭГҮЙХЭН

Загарайн райондо манай газетын хэр зэргэ тараагдажа байһан тухай энэ гаршаг гэршэлнэ

Загарайн район республикн промышленна томо районуудай нэгэн ааб даа. Тэндэ олон леспромхозууд, элдэб заводуудые бии. Хүдөө ажамыншье хүжэнги гэгэн, эхэ алдуу болохогүй байха. Республикн комиссариат Улаан-Үдэтэй зэрэглэн хааа хаджажа байдаг болошье, гүрэн буряад соёлоо хүргөө-хын, гүрэн хэлэеэ найнаар шудалхын, арадайгаа үгэй түүхэ, ёһо заншал, арадайгаа аман зоёбол шудалхын түлөө оролдого үшөөшье хулаа гэгэн тошолол хазээр байна. Энээнине «Бурядад үнэн» захил халгын түрүүлшын хоёр харын дунгуу гэршэлнэ биуу.

Хоёр харын тунданда Загарайн райондо хэдэн арбаад хэлгэ газетэ захигдаа гэжэ эрхэ «Союзпечатини» ма-чальник Е. П. Шургина мэдэсэ. Тэрэ үулгэлтараа урид телефонор хөөрлөххэ бираггүйгээр абуулганаб гэ-лэн асуудал өөрөө гаража эрх-лэн.

Гэвэтэдэ захил хэлгэ тухай асуудлаар эмхидхэлэй, ой-лууламжын хүдэлмэри нулаар абуулгадана. Мунөө демократий дэлгэрээд, хүндэ энэ гү, али тэрэ гэгэтэ захил гэгжэ эрхэ «Бурядад үнэн» захил бираггүй, гэжэ тэрэ Белоколов Прокопьевич тайбарилгаа ба-хайн. Энэ үгэлэн хүрээндэ ауб хууламжын захил гэгжэ захилан «Союзпечатини» карма-райной тухай ямар нэгэ предпринимт, организаци, эхил, дургаануун хуульбарилгшээдэй, хөөрлөххэ үзөө гэжэ, район соогурба газетэ, журналнууд болон бусад корреспонденти тараахаа үдэр бүри 3-4 автомашиннар гара-радэ почтыгоо хүдэлмэри-лэшээдэ «Бурядад үнэн» тухай ямар нэгэ даабар, заабарий үгэ гү, түрэл буряад газетэ тараалгада онсо ахарал хан-дуулаты гэжэ районгой газетэ, нотагай радиогоор мэдэсэ гү? Үгэл ааб даа: «Бурядад үнэн» гэгэтэдэ захил хэлгэ жэлдэ хэлгэ партина комитэдүүдэй өхэ тулалжмаар хэлгэдэ, мунөө болоходо энэ оролдогын хэн үргэлж-лүүлэб, хэн тулалшб гэжэ хаа-хаанагүй бодомжолодогоүй байһаар.

Бурядай ССР-эй Верховно Совет, Бурядай ССР-эй Министруудэй Совет, Бүгэдэ бурадуудай үндэһэн соёлой эблэл «Бурядад үнэн» газетын гэгжэн хилэн байгуулагдаа энэ хойносо нотагай Советүүд газетэ, журналнуудай захилэй түлөө харюусалгаатэй гэгэн нэ-рэ зүүдэг. Үнэн дээрэ хэлбэл тараалгын түлөө харюусалгаатэй, амар нэгэ хүдэлмэри-лэшье райондо, нотагай Со-вездүүдэ олохогуйт. Энээн, тухай районно Советэй, нотагай Советэй түрүүлгшээр хэлгэдэ, тэдэнэр эниэне һайн ойлгожо, мэдэжэ байна гэжэ һанхээр.

Хэлхэ холбооны «Союзпечатини» хүдэлмэрилгшээд гой түлэб хэдэй түхэнгэй эд-хил хэлгэдэб гэжэ лэ хаража, хинажа һуудаг он гэгжэ! Бү-хы гэгетэ, журналнуудай захилгын өхэр хэлгэдэб, шанда хуртадэнье байна болоо. Тихэхэдэ тэдэнэр республиканска, районгой газетануудые тараалгын түлөө нэгшье онсо харюусалгагүй байдаг. Бу-рядад республикада Бурядад хэлгэн дээрэ хэлгэдэдэг ори-анса гэгетэ тараалгын тодорхой тоонууд районной «Союзпечатини» ябуулын хүдэлмэ-рине сэгнэхэдэ, шухала ба-

Бурядай ССР-эй Стрүүдэй Советгэ

Бурядай ССР-эй Верховно Советэй 1991 оной октябрини 18-наа болодо республика соо худалдан абатануудые инма хэмжээгээр тогтоохо: 15 түхэриг, 12 түхэриг.

Бурядай ССР-эй Министруудэй Советэй 1991 оной 5-най 36-дахн тогтоолтой зохиолондо мяха худалдажа абаха талаар даабарине райгүйсэдкомууд эрхэ бэ-рэгэһотой.

Бурядай ССР-эй Верховно Советэй 1991 оной 5-най 36-дахн тогтоолтой зохиолондо мяха худалдан абатануудые инма хэмжээгээр тогтоохо: 15 түхэриг, 12 түхэриг.

ТАРЯГАА ХУРЯЖА ДҮҮРГЭБЭ

«Родина» колхозой таряашад Мухар-Шибэрэй район соо түрүүлэн таряа хуряжа хүдэлмэрэ сүм дүүргэбэ. Шинэ ургасын 76138 центнер тарьян суглуулгадана, тоог дээрэ аса-рагдаад, сэрбэлгэжэ байн-хай.

Ургаса хуряалгын эхилхэдэ, таряагаа сэрбэлжэ захла-лаа һэмдэ, гэжэ силдаые даагша М. А. Полянская хоорэнэ. «Зав-20, КЭС тухэлэй а-регадууд хоёр талаанда хүдэл-гэгдэнэ. Түрүүлшын аргегат Х. Бигмулин, В. Варфоломеев гэгшэд ашаглажа, үндэр бү-тээсэ туйлана. Харин хоёрдо-хи түхээрэлгэ С. Чулков ган-

саараа хоёр талаанда хүдэл-гэгэ, тэдэнэрхэ дутахагыё оролдон. Энэ үедэ тоог дээрэ тон эхэ хүдэлмэри хэлгэжэ байна. Нунгай ферман, МТМ-ий, сельсоветэй хүдэлмэрилг-шээд, барилгашадэй бригада-нууд горитой тула хүргэнэ.

Мунөө тус аняхынууд хуря-жа абаһан таряагаа гүрэндэ тусгаажэ байна. Тэдэнэр тус-бой ёһоор 7 мянган центнер таряа гүрэндэ тусхаа юм. Нүүдэй мэдэгээр 6445 цент-нер таряа тусгаагда байгаа һэмдэ. Гара-үрхэ хүрэнг бол-гон, 1800 центнер өшмээн, 200 центнер горох хагаа.

В. ШИРДАРМАЕВ;

Манай Оронгын совхоздо таряа хуряалга яһала эмхид-тэйгээр үлгэрэгдэбэ. Мунөө жэлдэ 2 сентябрь нара-да бороо хуратай байба-ше, октябрда нарватэй эл-мэг үдэрүүдэ тогтожо, эн-яхынай таряшад, механизат-орнууд һайн шакартайгаар таряагаа хуряжа дүүргэбэ, 870 гектар талаймаһа ш-никис хураагдажа, гектар бү-рэнхөө дунда ээрэгэр 15-16 центнер ороолон абтаа. Бүхэ дээрэ 44 017 центнер шани-сэ совхозой ороолонгой тоог дээрэ буулгадана.

Тихэхэдэ ажахыдамнай 1140 гектарта өбөөс таригдаа һэн. Эндэхэдэ 17 031 центнер ур-гаса хуряжа абаабди. Дунда зэрэгэр гектар бүхэнгөө 14,6 центнер өбөөс хуряагдаба. Мүн хара орошо 508 гектар-та таряа һэмдэ. Эндэхэдэ ба-раг ургаса абтаа.

Мунөө үедэ гажамий тоог дээрэ ороошо сэрбэлжэ, ху-тааха, байнаар хадгаган ху-дэлмэри түлэг дундаа ябажа байна.

С. МОНХОВ,
Оронгын совхозой ахмад агроном.

Бурядай ССР-эй Верховно Советэй 1991 оной 5-най 36-дахн тогтоолтой зохиолондо мяха худалдан абатануудые инма хэмжээгээр тогтоохо: 15 түхэриг, 12 түхэриг.

Бурядай ССР-эй Верховно Советэй 1991 оной 5-най 36-дахн тогтоолтой зохиолондо мяха худалдан абатануудые инма хэмжээгээр тогтоохо: 15 түхэриг, 12 түхэриг.

оной шарайда манай залуу болонгшэй коллектив Таюан, Урда Корея, Япон ороһонуудэр гестрольдо гарах болоногуй. Анха түрүүлшине, хилин саа-на, энэ Улаан-Үдэ эрбэ гэгэ-шэбди. Эндэхэдэ ургаша Агын бурядадэй автономии округ хурөөд бусаабди, гэжэ Цэрэндолгор үгынгөө гэгэсхэдэ мэдүүлэб һэн.

15-дохн зуун жэлэй үедэ монгол улсые нэгдэххэдэ Мандухай эсэн хатанай аша гэдэя аргагүй эхэ байһан юм гэдэ. Монгол угсаата арадай хубсаһа хунар, зүүдхэл говол-то гэгэ мэтэ үндэһэнэй уран найхан шэмэглэшье Мандухай хатанай үеһөө тогтснжорон дэлгэржэ эхэлһэн домог-той ха. Тимэхэдэ гүн хольн соёл, искусствын түхээтэй Эхэ найхан Монгол оройнойгоо урэн бэлгэһье дэлхэйн оро-нуудуудэр дэлгэрүүлэ зорил-готой «Мандухайн залуу бэ-лигэмэдэ али бүхэ эмжалта хүсэнэбди.

Б. ЖАНЧИПОВ,
манай корр.

«МАНДУХАЙ» МАНАЙДА АЙЛШАЛБА

Бари бэшгэгтэйгээр гаргалда-жа, угсаата арадайнтаа соё-лой баян жасые дэлхэдэ мэд-үүлээ.

Дэлхэйн эгээн хүжэмшээ, дууша арядууд соо монгол улс хүндэтэ һуурьяа ээлж-хэй. Искусствын энэ һалбери-дешье манай аха дүү оройной засаг түрэ һуларшагүй инха-релая хандуулжа байдаг. Тэрэ-нэй гэгшэ хэдөө Монголой Арадай Республикада янза бү-рэн хүжжэ, дуунай ансамбль-нууд олоор эмхидхэгдэхэй юм.

Концерттын һүүлээр ансамблине хүтэлбэрлэгшэ Эндообалын Цэрэндолгортой уулзан бай-набди. Е. Цэрэндолгор хадаа Москвадахи А. В. Луняевскин нэрэмжтэ театральной институт профессор И. М. Туманов-ной классар түгэсгэ-һэн, дээрэ гарай режисс-ер гүн байба. 1970 он-һоо эхилжэ Улаан-Баатар ойноперно театры режиссероор ажаллада, Д. Вердини «Риго-летто», «Травятта» гэг-жэ мэтын оперын зо-хболнуудые, мүн монгол хүжэмэй захата бүтээ-лнүүдые таһинан, Ази, Африкын, Урда Амери-кын болон Европын хэдэ хэдэн гүрэнүүдээр гестро-льдо ялсаһан байна.

Энэ ансамблин уран найханай хүтэлбэ-рилгшөөр һаяшагой ажаллажа эхилээб. «Ман-духай» хадаа монгол арадай хатар, дуунай ис-кусствын гэдэдэй гүрэн-үүдээр дэлгэрүүлэ, та-нилсуулжа гэгэн уг зо-рилготой нёдондо эмхид-хэгдэн коллектив юм. Тихэхэдэ манай ансамбль ажамын тоосоодо оро-жо, мүнэн олзо өршөө-роо бээб даһан ши-жэтэй юм, — гэжэ Е. Цэрэндолгор хөө-рэнэ. — Ерэхэ, 1992

С. ОЦИРОВ,
манай тусхай корр.

Буряадтай ССР-эй Верховно Советдэй V сессин үзэмжэдэ

ОЙН ОЁРОЙ «НАРМАГШАД» БЭШЭБДИ

1930 ОНДО эгээд түүрүшнэгэ Ленинград ошоодоми, ямар яһанай хүмши гэжэ булта һонирхдог һэн. Буряад бичиг гэжэ тэдэндэ харьсаха. «Буряк гэжэ гүтнэ» гэжэ булта дахин асууха. Иймэ украин үз биһ юм. Тэрэ үгдэ дүрээ гүтэдэ болодог һэн. «Үгү, би буряад-монгол» гэжэ ойлгуулагдай байгаб.

1958 ондо БМАССР-эй нэригэ хубилгах тухай асуудал гаргахдаа, тэрэ үнэ хөдөлгөөн болоһон ушар гана да хангагдаха бэлэй. Манай гэрээ дэбхсээр дээрэ буряадчуудһаа гадна, үшөө олонгошуудай ажнуудгай дээрэ буряад-монгол эрх зүйн бүрэлдэнэ нэрлэгдэнэ байгаа гээжэ нэрлэгдэнэ байгаа гээжэ мэтээр бодомжолдог ладше биһ һэн. Тимхэдэ Чено-Ингуйша, Кабардино-Балкари, Татарай, Башкирай республикундаа нэрлэгдэнэ сэдүүлдэ байгаа юм. Имжүүгээр бодомжолго тоно буй.

Россин гүрэнэй бүрэлдэнэ руулагдаһан удаа буряад тухай арад боложо, тоорһон байна. Тимхэдэ тэрэ бүрэлдэнэ монгол угтай лэд аһала ороһон юм. Олонгошуу буряад орон руу тагавуд (1665 он), ашабагагууд (1684 он) нүүһн гэжэ мэдэжэ. Мүн XVII зуун жэлэй һүл багта үзөөнүд, сонгоолнууд, хатагдаууд олоор эрхэн гэлсэдэг. Үшөө 1696 он багта Түрайн отогорһин, 1720-бод онуудта гургаан булг та бангууд нүүжэ эрхэн түрээтэй, Тимхээй болон Анайрай бурядуудай бүрэлдэнэ хонгоодор, ихиндэ болон бусад отогорһин ороһолод. Тэдэр баһал Монголһоо эрхэндэ гэлс өһөндөг тоолодог байна.

Арад бүхэнэй онсо илгээнэнь гэжэ, аридаг хэлэн бээ. Эдэ бүхэ арадуудай нэгэ үндэһэнэй хэлэн дээрэ аридаг байһан хойно, тэданине чаһар-монголшууд, берга-монголшууд, халха-монголшууд, ойрад-монголшууд, буряад-монголшууд гэжэ нэрлэдэг һэн. Эдэ бүхэ нэрлэнүүд мүнөө сэд хүртээ хүртэжэ эрхэн бээ. Юуб гэхэдэ, эдэ ард бүхэн өһөндүн түүхэдэ замаар хүжэнэн байгаа. Харин ород ардыгэ бүрэлдэнэ отогуудай нэрнүүд мартандаһан юм. Эндэ баһа шалтар бич, тэрэн гэхэдэ, бүхэ отогуд агли байдалда хүжэнэн намтартай. Тимхэжэ нэгэ наци гээд нэрлэнэ байгаа бшуу.

Дээрэ хэлэгдэнэ бодомжолдо, буряад-монгол гэжэн дэхэр нэрэ юрэ бусаар, ямар-дэхи зоние «мунгаалнууд» гэжэ дэми таамаг нэрлэдэг, хоор. Энэнине гэршлэн баһаримтанууд олон. Жэһээнь, Дамби-Жалсан Ломбоцирено, Доржиев, Будажаев Будаев гэжэд өһөндүнөө угэй бэшгүүдэ монгол бурядуудай түүхэ гэжэ тодорхойлоһон байһан юм.

С. Будаев «Биэдэ хэлбиднэ» буряадууд гү, али буряад-монголшууд гү гэлэн сэтгэгэ соогоо ингэжэ бэшнэ: «Буряадуудай түүхэдэ бэшгүүд болон угэй бэшгүүд соо мун «буряад» гэлэн этноним ушардаг. Тимхэдэ автор хори буряадуудай угэй бэшгүүдэ анхарна. Гэжэ зураа, хори буряадуудай угэй бэшгүүдэ унлажэ табихан Түгэлдэр Тобеев, Вандаан Юмсунов гэгшэд ингэжэ бэшэдэг: «Биэдэ Хорин арбан нэгэн эсэгэнэрхэ гараһан ард гэжэбди». Хори буряадууд Монголһоо зугаадаа, Берга батарай дунда хубууһан үрчүдэд хамтарһан хойно хойно буряадууд гэжэ нэрлэнэ юм.

Энээн дээрээхэ хори отогорһин бүри һайнай «буряад» гэлэн этноним оро нэрлэдэг гэлэн хэ. Тимхэдэ Байгал шадерай газарта би болоһон эгээд түүрүшнэ ородууд эн-

дэхи зоние «мунгаалнууд» гэжэ дэми таамаг нэрлэдэг, хоор. Энэнине гэршлэн баһаримтанууд олон. Жэһээнь, Дамби-Жалсан Ломбоцирено, Доржиев, Будажаев Будаев гэжэд өһөндүнөө угэй бэшгүүдэ монгол бурядуудай түүхэ гэжэ тодорхойлоһон байһан юм.

Энээн дээрээхэ хори отогорһин бүри һайнай «буряад» гэлэн этноним оро нэрлэдэг гэлэн хэ. Тимхэдэ Байгал шадерай газарта би болоһон эгээд түүрүшнэ ородууд эн-

дэхи зоние «мунгаалнууд» гэжэ дэми таамаг нэрлэдэг, хоор. Энэнине гэршлэн баһаримтанууд олон. Жэһээнь, Дамби-Жалсан Ломбоцирено, Доржиев, Будажаев Будаев гэжэд өһөндүнөө угэй бэшгүүдэ монгол бурядуудай түүхэ гэжэ тодорхойлоһон байһан юм.

Энээн дээрээхэ хори отогорһин бүри һайнай «буряад» гэлэн этноним оро нэрлэдэг гэлэн хэ. Тимхэдэ Байгал шадерай газарта би болоһон эгээд түүрүшнэ ородууд эн-

дэхи зоние «мунгаалнууд» гэжэ дэми таамаг нэрлэдэг, хоор. Энэнине гэршлэн баһаримтанууд олон. Жэһээнь, Дамби-Жалсан Ломбоцирено, Доржиев, Будажаев Будаев гэжэд өһөндүнөө угэй бэшгүүдэ монгол бурядуудай түүхэ гэжэ тодорхойлоһон байһан юм.

Энээн дээрээхэ хори отогорһин бүри һайнай «буряад» гэлэн этноним оро нэрлэдэг гэлэн хэ. Тимхэдэ Байгал шадерай газарта би болоһон эгээд түүрүшнэ ородууд эн-

дээрэ гэгэһэнүүд, номууд ойругуудаа хургэгдэдэггүй байгаа юм. Хуули буса үшөө нэгэ үйлэ хэргэ гэхэдэ, республикын нэригэ 1958 ондо хубилгаһан ушар мүн.

Арад зонтой зүбшээжэ хэлсэһүүгээр, республикын 3 хурби болгожо таһалһан, удаан түүхэдэ нэригэнь хэлгэһэн абуулангууд хадаа ардыгэ ханга доормонһон зонхилон захиргадһаа мууһай ага ааша болоно гээжэ өһөтэйбэй.

Буряад-монгол ард түүхэтэ уг гэрбаһаа, үндэһэнөө арсаха эрхэгүй. Хэлэ болон литература, сөһоо хүгжөөхэ хэрэгтэ горитой хүлэ эрмэлзэлээ, хүсэ шадалаа элсүүлэжэ өһөтэй. Илангаяа нимэ шэргэллэнүүд буряадууд болон монголшуудай хоорондоо нэгтэ холбоһон тогтоодохо хэрэгтэй. Хэлэһэй болон сөһөлөө талаар үндэһэ нэгэн арадууд татаа холбоотой байха гэжэн буряадуудай эрмэлзэл республикын бусад арадууд тэмэрьше хоро хүргэхгүд.

Монголой угэй бэшгүүдэ V Далай-ламын хэлэһэн үгнүүдэ дабахтаа дүрэтэй юм. «Түүхэдэ мэдэжэгүй хүн хадаа ойно оворто амидарад нарташан шэһин гэхэдэ, гэжэ тэрэ Далай-лама хэлэһэн байга. Энээндэ ингэжэ нэмэхэ дүрэмни хүрэнэ: түүхэдэ уг гэрбаһаа арсаһан уладыгэ һургалаа ан амитадтай жэһээжээ!»

Б. ЦЫБИКОВ, түүхын эрдэмэй кандидат.

«БУРЯД-МОНГОЛ» ГЭБЭЛ ЗҮБ

Арадай депутадууд Гүснотэрин гэрсоведэй депутадуудай манай республикада буряад-монголой гэжэн нэригэ бусаахада эрхэ, һайн сагай эрхэй хүлээжэ, урида ажанууданай-экономикасыг асуудал-уудыг шиндхээжэ шуухаа гэдэ мэдэжэл «Прэвдэ Буряи» гэгэжэ бэйшаа оной өгэригэн хойрой номерто тунгагдаһан байгаа һэн. Тэдэр дэлдэ дайшаа хауһанай нэгэ һайдай ажанууд хэлэжэ энэ өгөһолын мөһин зүбшөөжэ иргэмнигү. Эдэ хүнүүдэй тэрэ энэ асуудалыг шиндхээжэ ухасууһагдай, тэрэһээ болохо хэлэжэ колбаса, тамхин, ари мэтн асуудалнууд шиндхэгдэжэ байна гээжэ, арадай ноур руу һелбээрхиһон мэтэ болондот даа.

Хүндэтэ буряад угсаатан, аха гүүнэрнэй түүхэдэ нэрлэжэ бусааха тухай асуудалыг отго хойлошуулаха болохогүй. Юуб гэдэ, энэ удаа бодото нэрлэжэ уссажа шаддаггүй һаа, дахадэ энэ асуудалда бусааһанай хүлэр болохог дээ. Мүнөө үгдэ өһөһөнэй өлхө хүлэр хүндэ байдала ороод байна. Буряадууд юдөө адуу малаа усзбарилжэ, ажануудалаа эрхилжэ, хөөһөндө ярилсаха орын лэһэ ажанууд мартандаһанай, һаа байдлаһаа гэрхин тула гээд түүрүн ардаг националь-на мэдэрэл гэрэгээ шуухаа. Энэ абуулын эхин шатада манай республикын хуули бусаар нэрлэгдэнэ, бодото өөһөнэй нэригэ бусааха хэрэгтэй. Арад өһөһөндөг түрэл хэлэ мартандаа, түрэлэн газараа орхи-

ходоо бээш, харин өөһөнэй националь мэдэрэлгүй болохоодо, ондоо арадуудтай холосолдон үгы болодог гэжэ түүхэдэ ушарнууд баримталһаа. Жэһээнь, гэршлэн статынуудыг эрхэдэй докторнууд Ш. В. Чиндоржиев, В. Ц. Найдкова, Л. Д. Шагдаров, буряадай арадай уран зоһолшо Ц. Номтоева болон бусад бэшэжэ, олоной анхарал татаһан байха. Эдэ нүхэдэнай манай арадай үрчүд хараха хүнүүд гэхээ. Иймэ эрхэ, эрхлэжэ зоритгой хубуу-дээрээ омогорхохо, хүндэжэ өһөтэйбэй.

Буряад-монгол арадай националь мэдэрэл нэрлэгдэжэ асуудалһаа гадна, бидэ манай байгал шадер харин гүрэнүүдэй аншалгадһаа амеруулжа, валюта олохо тухай хэлсэнбидэ. Тэдэ далайн сэгмэһаа гү, али хольн Европо тубһөө эрхэн аяншан «Бурятия» гэжэ нэригэ хүсэд һайнар ойгоһогүйд даа. Энэ нэрэ оуһшэ тухай хэлсэжэ, нэгэ багачан республика гэжэ ойгоһон бэд даа. Бодото дээрэ нэмэ бэшл. Бидэ, буряад-монголшууд, урднай агуу-ска, нүүдэл байдлатай гүрэн түрч, хубиньбди, урднай монголшуудай хэлэ бэшгэбди, мори урлидагаар, һур харбал-гаар, бүхэ барилдаагаар һонир-ходог, тэрэ газаахи ажабай-далнай, өһо заншалнай нэгэл беригшад өлсөрөөтэригэй хүдэлмэрн бүри эдбхжижэ, харин республикын хууша-нэйжараа «Буряадай» гэжэ нэрлэгдэнэ болно бшуу. Энэ илгэ-гавэ хээжэ нэгтэ усдаха боло-лохобди. Эртэһнээ энэ асуу-

дэми таамаг нэрлэдэг, хоор. Энэнине гэршлэн баһаримтанууд олон. Жэһээнь, Дамби-Жалсан Ломбоцирено, Доржиев, Будажаев Будаев гэжэд өһөндүнөө угэй бэшгүүдэ монгол бурядуудай түүхэ гэжэ тодорхойлоһон байһан юм.

Ю. Балков «Талмай дахад долгино» гэлэн гаршад дорро А. Бутогово «Прэвдэ Бурятия» газетин хуудалнууд дээрэ интэригэ үгэхэдөө, гэм ээмтэ ленинск националь политикын өһоор, республикада «Буряад-Монголой» удаан «Буряадай» гэлэн нэрэ буруу үгдэнэй гэгэжэ хэлэжэ. Мүн хубисхалай урда тээ Байгалай үмэнэ Зүүн Сибириин губерниин, Забайкалийн хасагуудай мэдэрэл байһан, мүнөө үгдэ энэ ажануудһаа олонхон ородууд, тимхээжэ байгаа республикада байгуулжа хэрэгтэй гэжэ мэдүүлжэ, Ю. Балков мэтэ хубилгаа үндэһөн үгы хээжэ аярмэжэ эрхэгүй байһаннь мэдэжэ. Тэдэ бидэ, буряадууд, аяа нэгэ ондоо арадай нэрэ булжаа абахая байна бэшбди, өһөһөндөг өһөтө нэригэ бусааха гэлэн асуудал шиндхэжэ байһабди. Ямар нэрэтай байхаяа буряад ард өһөһөндөг шиндхээжэ өһөтэй.

Буряад арадай түүхэдэ нэригэ, энэһнээ уламжалал, республикын бодото нэригэ бусааха асуудал зүбөөр ойлгожо, шиндхээжэ хэрэгтэй. Эндэ талмай дээрэ митинг хээжэ байһан хүнүүдыг шагнаһугүй, түүхэдэ, уг нээгуур дахад уудалһан, ардаһаа эрхэгүй тухай бодом-жолго шуухаа, Тимхээжэ манай республикада «Буряад-Монголой» гэжэ нэрлэгдэжэ өһөтэй гэлэн гансал зүб шиндхэбэри абахад гэжэ һананб.

Б. АРСАЛАНОВ, журналист.

ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭЭ

Арадай депутадуудай Ивалгын райсоведэй ээлжтэ сессидэ Буряадай республикын анханай «Буряад-Монгол» гэлэн нэригэ бусааха тухай асуудал зүбшэгдэб.

Урда зонь тус асуудал селски, сомоний Советүүдэй сессинүүд дээрэ харгэһэн юм. Экономическа, политическа талаараа обществин байдлаа ша-

хардуу боложо байхада, Буряадай ССР-эй Верховно Советдэй сессидэ энэ асуудал ялалтайгаар хэржэ болохогүй, тэрэнине зүбшээжэ зүйлһөө гэржэ хэрэгтэй гэлэн шиндхэбэри Ивалгын райком Совет эбаба.

Мүн энэ сессин шиндхэбэрэ партиин Ивалгын райкомой байһан арадай депутадуудай Ивалгын райсоведэй

дажнуудгаа, Тимхэдэ райсоведэй мүнөө байһан байсан хушамайн эздэдэ —Ивалгын селсоведтэ, мүн райкомой тухай библиотекэдэ бусаахада үгтэхэнь. Юуб гэхэдэ, Ивалгын райкомой 1984—1985 онуудта дахин бин болохоодо, селсоведтэ, библиотектэ ондоо тэрэнине гэржэ, райсоведэй гүйсэжээжэ комитет энэ гэртэ оройн байгаа.

Тэрэ гэлэһнээ хойшо райкомой библиотекэ байрагүдэжэ, олон гэгэртэ зөөгөө, хэрдөөл, хаагдаха туйлаха хүрэгжэ яба юм.

Манай корр.

ХҮСЭНЭЙ ЭРХЭЭР ГҮ? УГЫ, ЭРХЫН ХҮСӨӨР

Эхэ орон тухай ойлогоо хүнэй гүн сэдхэл соо түрэдэг үй болно. Эхэ орон гэжэһнэ тэрэнэ ноһоһаа гадна, ард зоние баһаһан нанин нэрэ. Тэрэнэ ноһоһаа туйлаһаа, түрэл арадайгаа боһион бэшэ түүхэ, өөрсэ соёл олоһосорол дабтагдаһагүй эдхэл бодол тухайн хүн бүрэн өөһөн ойгоһотой байдаг.

Ямаршэ үндэһэн аһанан ард боложо болоһорһон түүхэдэ гэгэри ноһотойгаа таһаршагүй холбоотой байдаг гээшэ. Энэ ноһотын ард зонид эдхээлээрээ сэдхэлгэ, зондон байгуулһыг ажаллануудыг туйлаха арга шадал үлэһэдэ манһин гэр хүршээгүй үлэһэдэ. Өһөтэй патриот хүн арад зоһон үндэр сэдхэлтэй болоһон тула аһи наһага зоһолдог хэ юм.

Эдэ үндэһэн соһондой дооһоо орожо, хүнүүдыг түрэл арадаһаан, үндэһэн байдалһаан, Эхэ оройноһон таһалһан байһан юм.

Нүгөө аһантатнай андин харилсаа байгуулжа хүн өөрсө националь ноһураа олоһон, националь наһар ноһотруулаһон патриот байха өһөтэй бшуу. Өөһөһнөө Эхэ оройноһон байгуулаһан, өөһөһнөө угэй сэдхэлэй байдалда батаһанан ард нүгөө арадуудтай ага дүүгэй мэдэрэлтэй болохо аргатай. Эхэ оройноһон олоһогүй арадай интернациональ харилсаһан хүрэгжэ, хээжэ шатада хүрэгжэ бэшэ, харин түүһин харангы руу шиндхээжэ хубитай болно.

Түрүн өөһнэ патриотизм ба зүб шээжэл баримталдаг абылсатэй националь мэдэрэл арадуудгай, һүүлээрн биһи арадуудтай ага дүүгэй харилсаа тоһохо хүсэлтэй эрхэгтэй. Харин энэ харилсаа националь үндэр мэдэрэл болһосорлоһоо эхитэй байха эрхэгтэй.

Тэдэ бидээр өөһнэ болото националь патриотизм нэрлэжэ баһарууһан тула юу хээжэ, юунээ хээжэ хүнүүдбиди Милин ханахада, 1958 ондо булалгаһан «Буряад-Монгол» нэрээ бусааха хэрэг тон энэ удаа шонгартай байна. Энэ нэрин «монголы» гэлэн хуль бичиг үлдэтэй, XII зуун жэлдэ гэжэн Чингизэй байгуулһан Эхэ Монгол улсһаа үндэһэнэй үгэмнай тэмдэглэнэ. Тимхэдэ буряада гэжэн хубин XVII зуун жэлдэ Байгал далай шадер ажанидрага һууһэн монгол отогуудай Россиин мэдэ-

нүүдыг хээжэ, дурэе гутажаар байна.

Иимэрхүү асуудалуудта бээ бээ нэжэлэггүй, хөөрлөөдөө, һанамжануудала хоһилсоной үндэһөөр эгилсэлгүй найдамтай оршон байдал манай энэ тогтоһоо шуухаа.

«Бонинг» түүхлэй, самолөдуудай нийдхээ ушар юрын болхоор хүлэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, манай орон со хольн авалнинүүд хээжэ хангаа үүргэтэй шэнэ компани (АСДА) байгуулагдаба.

Авиациин заһасай генерал-полковник Юрий Мансуров шэнээр эмхидхэгдэн АСДА-рай генерална директор үлгүдэгдэгдэ. ТАСС-ай корреспонденттай тэрэ үлгүдэгдэ, ингэжэ мэдүүлбэ:

— Манай авиакомпани «Бонинг-747», «Бонинг-767» маркын самолөдуудтай. Хольн замда нийдхээ шадлаһай «ТУ» болон «Ил-76»-д дуталдһанһаа уламжаһан, харин гүрэнэй самолөдуудыг үргэһэн хэрэгтэй баһага болоһонди. Тимхээжэ, «Бонингууд» манайһаа хоёр дахин шахуу бага түлһшэ хэрлэгдэг. Совет оройно сууга летчик Николай Хойто полковноор Америкэ нийдэжэ ошоһоор 55 жэлэй ой гүйсэһэн үдэр манай компани аһагаа эхилхээр хараала. Салаһанай, Камчаткын болон Бусадые хоһо нотагудуудай хүн зон энэ нийдхээ арга болоһотой болоһон.

Хүн зоние һайнсар хангаа хэрэгтэ Аэрфлотийнхо тэд ондоогоор эрхилжэ зорилго хараалаһанбди.

ЗУРАГУД ДЭЭРЭ: шэнээр эмхидхэгдэнэ компаниин генерална директорай орлогшар һунигаданан сууга летчик хубуун Игорь Чалов; «Бонинг-747» агаарта.

ТАСС-ай фотохронико.

Дондок-Ринчин Намжилоний түрэнхөөр 100 жилэй ойдо

1937 оной декабрь нара болотор Агингаа хүр- гүүлинүүдтэ (Зугаалагч, Шандалда, Зүдлэлдэ) зургаан жэлэй түршэдэ ажлаадад байгаага, хар- давга, жэрдэлгээтэ ор- жо, мурдалга-хэлээтэн гээртэ нааа бараа. Хэ- зээ нааа барааби! 1940 оной июнь нара соо үгөө гэмэ саархан абга- нан гэжэ дуудлаа гэнэ. Тэрэнэ үнэн юм гү, бу- руу гү, муноо мэдэхэн артагүй.

«ХАРАНХЫ НҮНИН НААДАНДА...»

ЮБИЛГАЙ байдал, багшын ажал тухай болгохонооршье хаа, хэсээ нэн хойноо уран зохиолуудтай сорох сар хүрээг эрбээ. Гэбэшье тэрэн- хий шүлэг зүжэг хойрой аймга- гэж эрэг шухуу хэлхэн байна. Тинхэдэн миний өлнөнхөөнхье эхилхэмки бэрхэтэйшгэ шэнги.

АХАМАД УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙМНАЙ НЭГЭН

Оролто үгэ

ОКтябрийн хубисхалай хүл- лэдэрон эдэлхитэйгээр Буряад соёлой, гэгээрэлэй болон уран зохиолы ажал хэжэ захалхаа хүнүүдэй нэгэи Д.Р. Намжилон болно. Тэрэнэй бэлхээн шү- лэг, дууч, поэма, нэгэ гү, ал олон үйлэтэй зүжэгүүд гар ба- гшээр болон хэблэлээр сор- ролд-гушаад онуудай үеэр бу- гдарад ардай дунда эхээр та- рахэн, суурхалон байна. Маа- нгад үсөөнхэ лэ зохиолуудын хүрээг эрбээ.

Зүгээр бэрх багша, соёлой шадар ажал абуулагша Д.Р. Намжилон бэйлэниг эхэтэй уран зохиолуудай өмнө эрхээр үсөөн хажуугаарн тэрэи холин үе сэгтэ абган, өөрынөө болон уран зохиолуудын мэд- дэхэ байхан үндэр наһатай, үсөөнхэ хэжэ урлэнхэй, Д. Линхойсон, Ж. Балданжабон, Ц.Д. Дондокова, Г. Цыденова, Б. Сөнжин, Ц. Нома- товэ мэтын нүхэдэй хөөрөөндүү гэршээдэг. 50 гаран онуудана тэдэнхээ Д.Р. Намжилон тухай асуужа, шухаж баримтанууд- шыа шадал эрэгээрэ суугуул- жа абганмни мүнөө энэ, стэтия бэшээдэм тухайтай болно. Энэ аханта акламдын нотагшын хүчэтэ үбэгд болон Б.Б. Нам- сарайна ба Д.Н. Цырендашевн хэжэ туна хүргэлээшнхье он- соо хэжэ гэршээхэ ёстой.

Забилхэнхэ ёстойю орогног сэрэй түрэнхөөнхэ саархан ха- ндай гарта байна. Тэрэнэй өһөөр, Д.Р. Намжилон хада 1937 оной декабрийн 28-най сүдээтэй хатуу шиндэхбэрээр ошон ошонон аад лэ. Шэтын өлбүүдэй пре- зидиумэй 1957 оной сентябрийн 2-ой шиндэхбэрээр хойшолоно- гойгоор сагааруулагдан юм. «Унз гэжэ үнэн, үгдээршье үлдэгжэ гэггэеа нашин, үрхөөр

Шүлэг, дуунуудые хубисхалаа урда, үхкүүнэй бажалана хойшо зохиожо эхилхэн байжа болоо. Баһал энэ үедөө нотагтаа зү- жэгүүдые табидаха, эдэлхитэйг- эр хэбадлагадар байнгинхэм мэдээгээ. Ч.Лх. Базароной «Хөөрөгшэн» гэжэ зүжэг табиа- даха, Д.Р. Намжилон Доржини төмөг өгө найнаар нааданын ажал тухай үндэр наһатай үбэгдэ, хүжээшэ байгаа. Умта тэрэ Ч.Лх. Базароной хамаа эрдэ хэлхээтэй зүжэгүүд- дые, жижээлээдэ, А.Пр. Чекое- войн «Хүжирги», «Прелюдия», Л.М. Толстойн «Власть тэмьшэ» гэжэ мэтые буряад дэ- рэ оршуулаха, зоний урда тоби- даг, гол героинуудын, илан- гая эхнэрэй дуурнуудые өөрөө, бээхээ өхэ шадархэй- тайгаар навадаг байхан ха.

Онунд эрх хүн аад лэ, эх- нэрүүдэй ролнуудые наада- даг байгааг гэмэ асуубал, хэ- дэн шалтар гэржа болоно. Нэ- гэдэхин, зүүн зүгэй арадуудэй тээринууд хэр урлаа хойшо эхээр хүний ролын эрх хүн нэвдэдэг жамал этнотой байгаа. Тинхэдэн нэгэ үйлэтэй зүжэгүү- дээ, нэгэдэг, япон театруудай нүвдэгэй шалтар байжа мэдээ- гүй. Хөөрөгшөн, хубисхалай үр- лэд тэ буряад эхнэрүүд эрхэ сүлөөтэй, доромоголодоно, хүртүүлгэй шехуу, олон зо- ний урда гэржа наадахага өөрөөшье зүрхэлгэй гү, али тэрэинэ зонийе наадуулахгүй жижээтэй байгаа. Зүүн буря- адуудай дундаһаа зоний урда гэржага, наада зүжэг табил- салан түрүүлшэн эхээр гэхэдэ, Жалма Жамсарвансана Жэмца- говно-Пилуновсана болно. Тэрэ болбол 1916 ондоо 1925 он бо- лотор Агин ардай театрай тай- эзнэ дээрэ табигданан бүхэ зү- жэгүүдэй эхээршэ гол ролну- үдээр навадэн байжа.

Багша Ж. Ж. Жемсарван-Пилуновскай наадаһан ээрин нэ- гэн ролнуудые дурдаха болоо ха. Ч.Лх. Базароной «Хайрта- шенэ зүжэгтэ Хөндэмни, Б. Бар- адинай «Чойжид хатанда» Чой- жид хатанэй, мүн энэ авторэй «Кэз Абхила удэгдан» Эрөөшлэ үгдэгэнэй, Д.Р. Намжилоний «Хуушан хубилба, хуули шэнэр- бэн» гэжэ зүжэгтэ Дуггарай ролнууд болоно.

Д.Р. Намжилон зүжэгүүдтэ гол ролнуудые наадахыга хажуугаар үсөө ха тогтогэй бэйлэн Агингаа ардай театрай наада табигша режиссёр байгаа. Табижа зүжэгүүдэйгээ үсөөдэхэд, хэсээр гол ролну- үдээр наадаг байжа. Энэ үеэр багша Ж. Жемсарван-Пилуновскай хэжэ зүжэгтэ «Кэз Абхила удэгдан» Эрөөшлэ үгдэгэнэй, Д.Р. Намжилоний «Хуушан хубилба, хуули шэнэр- бэн» гэжэ зүжэгтэ Дуггарай ролнууд болоно.

Д.Р. Намжилоний хубисхалай үе багээр бэлхээн богсихон- нууд—хуруулин хуруулин, «Ололоо», «Анжуур Дамба», «Уйдэрхана ухэл» гэжэ мэтын зүжэгүүдынь наһатай хүнүүд нэрэлдэг, бага-бага урлэнхэ хөөрээдэг нэн. Эндэ тоогодоно- нон багхан зүжэгүүдэйгээ ороюдоо нэгэи—«Уйдэрхана ухэл» гэжэшн гар бэлхээтэ зоний найгаар оложо абган бай- нэди. Тинхэ нэн хойнон тэрэ үрлэнхэй зүжэг гэжэ нэрлээдэ, удхынэ хэржэ гэгэе.

Хабаадаһаа ноуруудын орой- доо түрэн. Хойр үзэгдэлтэй, нэгэ үйлэтэй багхан зүжэг. Ха- баадаһаа ноуруудын нэрлэгтэй нүүд: хордоо наһатай бэрх, 14 наһатай боогол басаган, 50-ярд наһатай айшан эхээр, 40 гар- ман наһатай хүршн намган. Нэгэдэй үзэгдэлтэй бэрх бо- гооло басаган хойрой хоорондо- х хөөрлэдөн. Бэри өөрынөөго зоболонто байдал тухай боогол зоболонто эсхээ мэдэхэн, үй- лэжа байжа хэлэн: «Янаар аба, эжи гэмэ даа! Хараха, сохихо. Түрэнэ эжи, аба шэнги бэшэ бэр даа. Гэдэлэн үлдээ, өөрөө мэдээд эрлэ юумэн байгагүй. УХИН: «Ядохадтай сохидог, хо-

билба, хуули шэнэрбэ» гэжн эсөөл болон Буряадай рес- публикын 1923 ондо тогтоод байбада, ард зонин гэгээрүүл- хэ, соёл болонсооршнхын бор- дохоо зүжэгүүд тобойлдон га- ража эрбээ.

Энэ хэрэгтэ эрхлэхэ эмхи зурган бүхэ буряадуудай дун- да урда тэнье табигдаа бай- хан зүжэгүүд соһоон Д.Р. Нам- жилоний дурсагданан зохиолы шэлээ аббад, үндээн хэблэл- дэ дурдаһаан байна. Ушар нимхээ Д.Р. Намжилоний «Хуушан хубилба, хуули шэнэр- бэн» гэжн зүжэг түрүүлшн тодо- доо хэблэгдэжэ, 1925 ондо га- раа гэнэ. Энэ хадаа уран зо-

матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

Д.Р. Намжилоний турбан үй- лэтэй «Мунхаг байдал» гэжэ удгалхай зүжэг 1920 ондо ба- гшээр эрлээд табигдажа захалаа. Уд- хингаа талаар тэрэ сагайнаа энэ эрлэнтэй дүүрэнээр хон- даһан байха. Энэ зохиолы ба- гшээрнэй шинжлээтэй хэжэгүүд- дэ. Зүгээр сагайнаа эрлэнтэй өһөөр, ламын шажминэ өвөр шүүмжэлхэн байгаа.

Тээд хүнэй элүүр энхые хам- гаалха хэрэг гээшэ анхан са- баһа хойшо зүүн буряадуудай дунда дасанай, эмшэ ламана- дай гарта байгаа бууу. Арад- матурини саашадаа хүрнхэ харгата хэблэгшгүй өхэ удаа шэнэрлэе байгаа.

